

Anul: 2005

Cod RAN: 155537.03

Perioade: Preistorie, Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca bronzului, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie, Epoca medievală timpurie, Evul Mediu

Tipuri sit: locuire, descoperire funerară, descoperire izolată, obiect izolat

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar, Neatribuit

Autori: Adrian Bejan, Liviu Măruia

Instituții: Universitatea de Vest, Timișoara, Universitatea de Vest, Timișoara

Raport

În continuarea cercetărilor din anii anteriori, legat direct de campania arheologică din anul 2004, secțiunile practicate în anul 2005 au avut drept scop stabilirea întinderii spre V și E a așezării feudale timpurii și a necropolelor postromană și feudală, obiectiv ce va continua și în anii următori. S-au practicat trei secțiuni (S1–S3/2005), corespunzând în notarea de la începuturile cercetării (1995), cu secțiunile S27–S29. S1(27) este paralelă cu S2(28), ambele orientate N – S și au dimensiunile de 15 x 1,5 m, respectiv 22 x 2 m, dar la 30 de m una față de cealaltă. S1 se află la 2 m E de S2/2004 și intersectează S3/2004 (S26). S3/2005 (S29) se află în prelungirea spre V a S3/2004. Se creează astfel acoperirea în teren a unei suprafețe de aproximativ 50 x 20 m, care va fi excavată integral în anii următori. Pentru a se degaja complexele arheologice, unele suprapuse, unele ieșind din limitele secțiunilor, s-au deschis mici casete adiacente.

În suprafața cercetată arheologic s-au stabilit, integrându-se descoperirilor anterioare:

- feudalismul dezvoltat: Așezare feudală peste care se suprapune necropola feudală. Așezarea feudală s-a completat cu încă trei locuințe și șase gropi, unele adiacente locuințelor, de provizii, devenite apoi menajere (de gunoi).

Locuințe:

Locuințele sunt bordeie patrulatere, cu colțuri rotunjite. Nivelul de călcare feudal se încadrează între -0,40 –0,80 m. La -0,80 m se plasează fundul locuințelor, unele depășind această adâncime, până la -1 –1,20 m.

L1 / 2005, degajată în S27 (S1/2005), între m. 9 – 11,20, orientată V-E. Dimensiuni 3,20 x 2,40 m. Fără urme de vatră sau cuptor, iar ca inventar fragmente ceramice feudale.

L2 – 2005, degajată în S2/2005 (S28), între m. 0,60 – 4,40, orientată V-E. Dimensiuni 3,80 x 2 m. În colțul său estic se afla vatra, probabil de la un cuptor distrus.

L3 / 2005, degajată tot în S28, între m. 9,20 – 12,80, orientată V–E. Dimensiuni 3,60 x 2,40 m. Pe latura estică, spre colțul nord-estic se află urme de vatră și multă ceramică. Spațiul locuinței este departajat în două părți aproximativ egale de un prag de lut ce trasează fundul locuinței de la N la S (cu aproximație).

Gropi:

G1 / 2005 apare în S1 / 2005, are contur circular, diametrul de aproximativ 1 m, fundul albiat, adâncime maximă de 0,80 m. Probabil transformată în groapă menajeră.

G2 / 2005, în S1 / 2005, de formă ovală, cu axele de 1,80 x 1,40 m. Fără a avea amenajări speciale, lucrată mai îngrijit, probabil groapă de provizii.

G3 / 2005, degajată în S2 / 2005, între m. 5,50 – 6,70, circulară, diametrul puțin oval, axele aproximative 1,20 x 1,30 m, probabil groapă de provizii.

G4 / 2005, descoperită în S3 / 2005, între m. 15,60–16,40, circulară, diametrul de 0,80 m, probabil groapă menajeră.

G5 / 2005, descoperită în S2 / 2005, între m. 18–19. Deși nu are un diametru mare (doar 1 m), este mai adâncă decât celelalte (1,20 m) și conține oase de animale mari (bovine, cabaline?), în aceste condiții fiind probabil groapă menajeră.

G6 / 2005, relevată în S3 / 2005, între m 5,20-8, fiind o groapă circulară mare (diametru 2,80 m), care se adâncește până la -2,10 m față de nivelul de călcare actual, -1,70 de m față de partea superioară a stratului de cultură feudală și -1,30 m sub acesta. După abandonare umplerea gropii s-a realizat în timp prin nivele succesive de umplutură convexe, curbându-se dinspre margini spre mijloc. S-au recuperat numeroase fragmente ceramice întregibile și oase de animale diverse ca talie. Peste această groapă s-au suprapus două morminte ale necropolei feudale (M4 și M6), aflate la adâncimea de 0,80 m.

Necropola:

La cei șapte morți degajați în anul 2004 se adaugă încă șase, surprinși în S2 și S3 / 2005 (S28 și S29). Încep astfel să se contureze șirurile de înmormântări în necropolă. Ritul de înmormântare este înhumăția, pe spate, cu capul spre V (ușoare devieri de la această orientare în funcție de mort). Brațele sunt așezate pe piept sau alături de corp. În mormântările sunt complet lipsite de inventar, dar aproape la toate se pot depista urmele lăzii de lemn (coșciugului) în care mortul a fost așezat. Adâncimea înmormântărilor variază între 0,80 m și 1,25 m. Presupunem o datare târzie a necropolei (sec. XVIII) Toate scheletele sunt în depozitul de arheologie al Secției de Istorie a UV Timișoara și se află în studiul cercetătorilor de la Catedra de Antropologie.

- feudalism timpuriu: La descoperirile anilor anteriori se adaugă o locuință și o groapă de provizii adiacentă. Locuința este bordei patrulater cu colțurile rotunjite. S-a degajat în S1 / 2005, între m 3 – 5. Era orientată N – S, cu dimensiunea de 2,70 x 2 m. În colțul nord – vestic s-au surprins urmele de la o vatră estul de mare (1,10 x 1 m), posibil cuptor menajer. Adâncimea bordeiului este de 1,20 m.

Groapa de provizii feudală timpurie se afla la nord de locuință, adiacentă acesteia, cu laturile aproximative de 0,80 x 1 m (ușor ovală), coborând până la 1 m sub nivelul de cultură feudală timpurie. Pe latura nord-vestică se afla urma unei gropi de stâlp. Ceramica din ambele complexe se datează în sec. XI-XII, îndeosebi numeroase fragmente de „cazane” din această perioadă.

- necropola de sec. II-IV: S-a descoperit un mormânt de înhumăție cu inventar, aflat în directă legătură cu mormintele apărute în anii precedenți, îndeosebi în campania anului 2004. Orientarea este SE-NV (capul spre SE), inventarul destul de bogat. De o parte și de cealaltă a capului erau depuse două recipiente mici de ceramică, o cană și un bol. Gura mortului, larg deschisă, era umplută cu două oase mari de animal peste care era aplicată o brățară de bronz cu capete înfășurate. În jurul gâtului erau depuse o succesiune de plăcuțe din aur care formau un colier, iar pe piept un medalion din același metal prețios. Presărate pe corp s-au descoperit numeroase mărgelile din pastă de sticlă de diferite forme și dimensiuni. Se adaugă pe bazin o mărgea de dimensiuni mai mari, o fusaiolă pe brațul stâng, iar în zona dintre genunchi un fragment de fier foarte corodat (poate un vârf de săgeată?).

Obiectele descoperite în mormânt nu au fost prelucrate pentru publicare. În anul 2004 unul dintre mormintele descoperite avea ca și inventar un vas de lut lucrat cu mâna. Descoperirile viitoare vor putea completa imaginea acestei necropole, cât și atribuirea sa etnică (sarmatică sau daco-romană în mediu sarmatic).

- epoca bronzului: s-au descoperit de-a lungul anilor, în diferite zone ale platoului „Seliște”, urmele unui șanț de apărare aplatizat în partea superioară. În S1 / 2005, între m. 7-11 s-a surprins un astfel de segment, de această dată mult mai îngust și adânc, bine profilat, dar legat de descoperirile din anii anteriori (2004).

Materialul arheologic rezultat din săpătură este reprezentat, în majoritatea covârșitoare a sa, îndeosebi din ceramică, extrem de fragmentară, fără posibilități reale de reconstituire. Ceramica este tipică și specifică orizontului cronologic căreia îi aparține, în totalitate fiind de uz curent și de proveniență locală, fără a conține vreun element mai deosebit. Materialul osteologic se înscrie în nota specifică a sitului, fiind

reprezentat îndeosebi de oase de animale mari (probabil bovine, cabaline și, eventual, porcine). Descoperirea necropolei feudal târzii, dar și a mormântului sarmatic postroman au impus adoptarea unor măsuri pentru colectarea, descrierea, repertorierea și depozitarea materialului osteologic uman. În virtutea acestui deziderat a fost inițiată colaborarea cu specialiști și studenți ai Catedrei de Antropologie de la Facultatea de Sociologie – Filozofie. Întreg materialul arheologic descoperit se află depus în depozitul de arheologie al Catedrei de Istorie, la UV Timișoara, sala 311.

Cercetare clasică, efectuată prin executarea de secțiuni și casete adiacente, care surprind stratigrafia și complexele arheologice pe verticală și orizontală. Materialul arheologic rezultat este transportat în depozitul de arheologie al UV Timișoara pentru investigație arheologică și antropologică. Terenul este redat agriculturii după fiecare campanie anuală. Nu au apărut, până în prezent, vestigii care să impună protejarea lor pe loc. Punerea în valoare a obiectivului se va face prin publicarea monografiei arheologice și prin studiile științifice care vor fi întocmite.

Obiectivele cercetărilor viitoare: următoarele campanii de cercetare pe platoul „Seliște” de la Sânnicolau Mare vizează stabilirea relațiilor dintre complexele de locuire contemporane prin deschiderea unor casete în care se urmărește stratigrafia orizontală pentru a se putea deduce raportul care a existat între elementele de habitat aparținând aceluiași nivel cronologic. De asemenea se vizează lămurirea succesiunii etapelor de locuire din preistorie (epoca bronzului) și până în feudalismul târziu (sec.XVII-XVIII), prin departajarea clară a nivelelor de cultură specifice. Descoperirea necropolei așezării feudal târzii, cât și a unor elemente de habitat mai deosebite, impune cercetarea, cel puțin pentru încă o campanie de săpătură, a elementelor nou apărute.

Propuneri de conservare și punere în valoare: până la ora actuală nu au apărut elemente de habitat care să impună restaurarea și conservarea lor pe loc. După fiecare campanie arheologică terenul este evacuat de urmele excavațiilor și redat agriculturii.

Informații suplimentare online

[Raportul 3497 din cronica.cimec.ro](http://raportul3497.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
